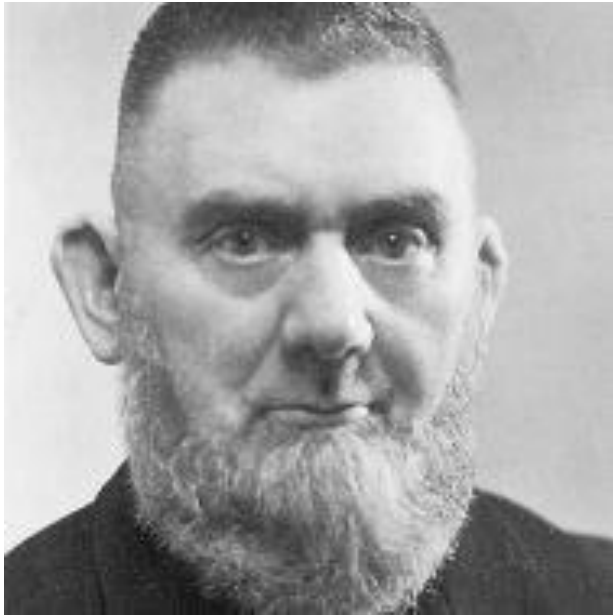

Kerkhistorie met een glimlach

Grootvader "Dominee Daan" Ds. D. Chr. Overduin (1875-1946)

Niemand in de gereformeerde gemeente te Rotterdam- Centrum bedoelde het rond 1920 en later oneerbiedig om ds. D. Chr. Overduin als „dominee Daan” aan te duiden. Geen gebrek aan ontzag, maar louter ter onderscheiding van zijn broer en opvolger ds. Jan. Een predikantenfamilie, met ds. Jac. Overduin als vader en broer Tinus, ook een dienaar des Woords.

En het nageslacht telde nog meer Overduinen die profetenmantels droegen.

Over dominee Daan doen nog steeds verhalen de ronde. Het belangrijkste getuigenis over hem is de geestelijke zegen die op zijn prediking viel. Geoefende kinderen des Heeren spraken met diepe achting over deze Godsgezant. Daarnaast beschikte hij over een aantal bijzondere karaktereigenschappen. Hij was markant, liet zich niet sturen, was eigenzinnig soms, maar ook weer spontaan, pastoraal bewogen.

Iemand van recht door zee. Geen golf te hoog. Hij werd geboren in 1875, begon in 1904 te oefenen in Kampen, waar hij een jaar later predikant werd. Diende vijf kerkverbanden en tien gemeenten.

Driemaal verbond hij zich aan een plaats waar hij eerder stond. Kerkmuren en

kerkverbanden... hij keek eroverheen. Preekte in de eerste tijd van zijn ambtelijke bediening overal waar men hem vroeg.

Doopte zelfs over kerkmuren heen.

Institueerde de vrije gemeente Gouda.

„Predik het Evangelie aan alle creaturen”,

verweerde hij zich eens op een vergadering.

Daarop reageerde preses ds. J. R. van Oordt

met de opmerking dat hij dan net zo goed

marktpredikant kon worden... Gouda bewaart

goede herinneringen aan dominee Daan.

Hoewel hij toen in Amsterdam stond,

catechiseerde hij er wekelijks. Het ging hem

niet om de wol, maar om de schapen.

Het gezin had het niet breed. Gouda collecteerde

en verraste hem op zijn verjaardag

met een nieuw zwart pak. Er bleef nog wat

geld over; dat werd omgezet in een Bijbeltje

en een buil pijptabak. Belijdeniscatechisanten

schonken een klok.

Passender cadeau was er niet; de huiskamerklok

had het begeven en er was geen geld

voor een nieuwe.

Onbaatzuchtig, ook dat was hij. Ridderkerk

beriep hem met twaalf vrije zondagen per

jaar. De dominee halveerde dit...

Opmerkelijke zaken maakte hij later in

Giessendam mee. Vrouw De Ruiter, een

vrouw van 54 jaar, meende te oud te zijn om

bekeerd te worden. Dat zei ze tegen haar

dochter, die reageerde: Wat zijn 54 jaren nu

bij de Heere, waar één dag is als duizend

jaren? Die vrouw was hervormd, haar dochter

kerkte bij ds. Overduin. „Kom eens bij ons

luisteren, wij hebben een nieuwe dominee”,

werd haar gezegd. Ze ging.

Ds. Overduin begon zijn voorafspraak als

volgt: „Ik heb een opdracht van mijn Zender,

voor wie het is, weet ik niet. Als er een mens

in ons midden is die denkt dat hij of zij te oud

is om bekeerd te worden, dan moet ik van

mijn Zender zeggen dat één dag bij de Heere

is als duizend jaren en duizend jaren als één

dag, wat zouden die paar jaar van u dan wel

niet zijn?” Die woorden werden aan haar hart

geheiligd als een van de vele vruchten op zijn prediking.

Nogmaals dominee

Over de markante prediker ds. D. Chr.

Overduin kan moeiteloos een aantal afleveringen voor deze rubriek worden gevuld. Op de vorige ontving ik reacties met nauwelijks bekende feiten die tot nadenken stemmen. Een van mijn vrienden wist met trefzekere nauwkeurigheid enkele gebeurtenissen te noemen.

De predikant werd buiten de gereformeerde gemeente te Rotterdam-Centrum óók "dominee Daan" genoemd. En niet ter onderscheiding van zijn prekende broers. Dat was wel in Rotterdam het geval, omdat daar dominee Jan zijn broer Daan opvolgde. Daan stond in deze stad van 1918-1923, Jan van 1924-1925.

Men noemde hem dus ook in andere plaatsen "dominee Daan". Op eigen verzoek. Uit nederigheid.

Zelfs tegen zijn catechisanten in Ridderkerk zei hij dat ze hem Daan mochten noemen. Als ze dat niet durfden? „Zeg dan maar knechtje.” Zo voelde hij zich, een knecht. Het woord dominee vond hij onBijbels en uitheems. Wat zijn baard betreft: die had hij op advies laten staan vanwege hevige kiespijnen.

Of het geholpen heeft? Vast wel, want hij heeft hem niet afgeknipt. Wel trok hij onder de preek nogal eens aan z'n rode baardharen en zei dan: „ Er komt niet één haartje van mij in aanmerking!”

De catechisatielessen legden zo veel beslag, dat als de jongeren in Ridderkerk weer naar huis ging, ze geen woord met elkaar wisselden. Totdat aan het eind van de Lagendijk de wegen scheidden. Dan klonk het enkel: „Tot volgende week.”

In Rotterdam was het niet anders. Het gebeurde eens dat voordat de catechisatie begon, een groepje meisjes aan het touwtjespringen was. De dominee deed gewoon mee... Maar even later was er volop ernst, als dominee ging catechiseren. Een andere avond had hij uit een groepje jongens er een horen vloeken. Wie? Dat wist hij niet. Voordat hij de catechisatie begon, vroeg hij wie er gevloekt had. Geen reactie. Hij vroeg het nog eens. „ Want ik kan zo niet beginnen.” Weer bleef het stil. De spanning was voelbaar. Toen zei ds. Overduin: „ Als niemand het zeggen wil, dan gaan we nu allemaal op de

knieën en dan zal ik de Heere vragen of Hij de vloeker wil aanwijzen!”

Op dat moment riep een jongen angstig: „Niet doen dominee, niet doen, ik was het!”

In de strenge winters waarschuwde de dominee voor het schaatsen.

„Als je door het ijs zakt en verdrinkt, zak je zo in de rampzaligheid. Je mag pas schaatsen als er geen water meer onder het ijs is!” Dat had niets met wetticisme te maken; daarvan was Overduin een verklaard tegenstander. Het was uit bezorgdheid over de jonge levens van zijn gemeente.

Ds. Overduin zei waar het op stond en ontzag niemand. Een van de organisten in Rotterdam was M. Kropff, een bekeerde Duitser uit een steenrijke, kunstzinnige familie. Hij maakte het eens wat al te bont tijdens een kerkdienst, waarop Overduin riep:

„Kropff, het is hier geen orgelconcert!” Het was meteen over... Aan het aardse leven van deze begenadigde dienstknecht kwam bijna 65 jaar geleden, op 11 december 1946, een einde.

UIT: RD d.d. 4 en 31 oktober 2011

DOOR: J. Mastenbroek